

Theologia Scholastica

Quinque Tomis Comprehensa ... ; Cum Triplici Indice

De Deo Atque De Ejus Possessione Cum Triplici Indice

Ulloa, Joannes de

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1719

Caput II. Quæstiones his super prædicatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81382)

Joan. 14. in eâ habitent: ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus, dicit Christus Dominus de Patre ac de se, & de Spiritu sancto dicit Paulus: *Ad Rom. 8.* Propter inhabitantem Spiritum ejus in nobis. Item cum Spiritus sanctus verè mittatur & donetur nobis, quâ de causâ vocatur *Altissimi donum DEI*, & quâ de causâ dicimus *emitte Spiritum tuum & creabuntur, &c.* Hæc missio, hæc donatio, hæc inhabitatio, ille denique adventus primariè consistit ex parte rerum in hujus Gratiæ sanctificantis donatione (secundariè etiam consistit in collatione aliorum sublimium donorum, ut quando ordinatur Sacerdos, & audit illa verba, *accipe Spiritum sanctum*, & quando super domesticos illius Cornelii cecidit Spiritus sanctus, & eruditi sunt *Act. 10.* loqui linguis) rationem dedi supra disp. de Trinit: Quamvis enim Divinæ Personæ ob attributum immensitatis ubique sint, & consequenter sint in homine, habente necnè Gratiâ sanctificantem; Verumtamen ea est energia, & vis ac natura hujus Gratiæ, ut etiam præscindendo ab attributo immensitatis tota B. Trinitas speciali titulo habitet animam propter hanc Gratiâ sanctificantem. Quemadmodum Verbum Divinum ob unionem hypostaticam est in sanctâ humanitate Christi specialissimè, quamvis ubique sit; scilicet quia præscindendo etiam à Verbi immensitate, unio illa esset titulus, seu ratio sufficiens, ut in eâ Humanitate habitasset Divinum Verbum.

En Theologicum sensum realem, & objectivum, in quo anima habens hanc Gratiâ dicitur, atque est templum, & habitaculum totius B. Trinitatis, quæ consentaneè ad hunc sensum expellitur à nobis, quando graviter peccamus.

CAPUT II.

Questiones his super predicatis.

IX. **P**rima est, quo jure, & ratione hæc Gratiâ sit Filiatio DEI adoptiva, id est, *In quonam stet physice ex parte rerum Filiatio adoptiva DEI?* R. Quemadmodum sola voluntas est libera, ut quod atque in recto; libertas autem adæquatè sumpta non identificatur cum solâ voluntate, sed multa alia dicit

constitutiva; quæ disput. propria dedit. Itâ filiatio DEI adoptiva sumpta ut quæ, atque in recto, consistit in solâ Gratiâ sanctificante (hæc enim sola est forma, quæ aliis mox dicendis existentibus substantiam aliâs capacem denominat Filiâ DEI adoptivâ; natura enim irrationalis, equus (v.g.) aut lapis, non est capax hujus denominationis) sumpta verò adæquatè importat hanc Gratiâ, & tres carentias: nimirum carentiam Filiationis naturalis, carentiam omnis culpæ lethalis (saltem exigitive juxta connaturalem gratiæ exigentiam) & carentiam voluntatis efficacis Divinæ exheredandi eam creaturam pro eo statim in sensu namque composito Filiationis adoptivæ habet sapissimè Deus voluntatem efficacem exheredandi illam creaturam, id est negandi æternæ gloriæ hæreditatem, quia multoties in sensu composito filiationis adoptivæ prævidet Deus hominem illum lapsurum ex tantâ felicitate, moriturumque in peccato mortali, & consequenter ad hoc habet voluntatem efficacem non dandi ei dictam hæreditatem; sed hoc est, quia mutabitur status ille, & ex filio adoptivo DEI transibit homo ad filium Diaboli. Igitur in istis quatuor consistit physice ex parte rerum filiatio adoptiva DEI, ubi protinus occurrit vulgaris difficultas discernendi constitutiva rei à meris connotatis extrinsecis, & ubi multum solet esse de modo loquendi; sed non totum.

X. Connotatio interdum stat in solis terminis intellectualibus, aut vocalibus, ut quando itâ significant objectum A ex se distinctum à B. ut simul innuant vel supponant ipsum B (e.g.) hæc vox *Herus* significat Personam distinctam penitus à famulo; innuit tamen famulum, & similiter hæc vox *famulus* significat Personam nullatenus identificatam cum Hero; innuit tamen aut tacite supponit Herum: & sic multi alii termini passim obvii inter disputandum, & disputationibus materiam dantes, innuunt rem, cum quâ identitatem nullam habet objectum directe ac primariè significatum. Interdum autem stat connotatio in rebus ipsis (e.g.) quando res, de qua occurrit sermo, suapte naturâ connectitur cum B, aut specialem aliquam dicit

rela-

relationem ad B. Actio enim suapte naturâ connotat agens, id est connectitur cum agente: Creatura connotat creatorem, id est cum hoc connectitur; rationale suapte naturâ connotat irrationale, id est ei opponitur. Et hinc nascitur, quod talem aut talem rem audientes subito inolemus mente in talem vel talem aliam, eo quia illa specialem aliquam in se ipsâ habeat relationem cum hac aliâ, & consequenter hanc connotet. Est difficultas frequenter occurrens, & maximè in præsentiarum, utrùm res constituatur intrinsecè per talem aliam: an potius eam præcisè connotet?

XI. Multi & graves Authores utuntur hoc discursu. Id, quo solo deficiente, deficit aliud, non distinguitur adæquatè ab illo alio, sed solo A deficiente deficit B. ergo A non distinguitur adæquatè à B. ergò ipsum intrinsecè constituit, & non est purum connotatum. Alii negant maj: agglomerantes connectiones metaphysicas, in quibus deficiente termino deficit fundamentum; cum tamen hoc distinguatur adæquatè ab illo. Sed isti non capiunt illam majorem: non enim dicit id, *quo deficiente*; sed id, *quo solo*, *quo præcisè* deficiente, id est, quo deficiente, & reliquis omnibus adæquatè distinctis perseverantibus, (nam aliàs non deficeret ipsum solum, sed illud & aliud) deficit res B, non distinguitur adæquatè à B. Hoc autem certum est; nam si distingueretur adæquatè ab illo alio permanentibus omnibus adæquatè distinctis etiam permaneret illud aliud: ergo si deficiente solo A & perseverantibus omnibus adæquatè distinctis ab ipso, non perseverat, sed deficit B. palàm sit, quod A non distingueretur adæquatè à B. aliàs perseveraret, & simul non perseveraret B. perseveraret quidem, quia hypothesis est, quod perseverent omnia adæquatè distincta ab A, & unum ex his distinctis est ipsum B: Deindè non perseveraret; quia propositio enunciat ipsum deficere. Et hinc apparet retorsiones falsas esse, vel extrà rem. Vel enim dicis sic: *Deficientibus extremis* deficit unio, vel sic *deficientibus solis & præcisè extremis* deficit unio. Si primum, est verum; sed extrà rem, quandoquidem major illa, quam impu-

gnas, non sic sanè procedit, sed addit exclusivum syncategorema *præcisè*, *solo*, aut simile aliud. Si secundum; venit quidem ad rem, sed est fallum, nam deficientibus *solis*, ac *præcisè* extremis, hoc est deficientibus illis, & perseverante omni distincto adæquatè ab eis, etiam perseveraret unio. Quod si dicas, id esse impossibile, nempe quod nunc perseveret unio; annuo; sed quid mirum est, quod ex hypothese duorum contradictoriorum gravidâ monstrum nascatur? hypothesis autem ista, quod *sola* extrema deficient, est talis.

XII. Alii distinguunt illam maj: concedentes illam, quando deficit formaliter illud aliud; negantes verò, quando deficit arguitivè, illativè, seu de consequenti, ut ajunt. Sed hoc à parte rei nihil aliud est, quàm multiplicatis distinctionibus veritatem obscurare; tum quia quoties res deficit arguitivè, datur aliquid sive positivum sive negativum, formaliter inferens defectum formalem, & immediatum illius rei; ergò quoties res deficit arguitivè, datur defectus formalis & immediatus illius; ergò quoties deficit arguitivè, toties in eodem instanti deficit formaliter; ergo si solo A deficiente deficit arguitivè B; solo A deficiente deficit etiam formaliter B. Tum maximè, quia si solo A deficiente, & reliquis omnibus adæquatè distinctis ab ipso perseverantibus, non perseverat B, sed deficit arguitivè ac de consequenti, hoc B. non distinguitur adæquatè ab A, aliàs perseveraret, & non perseveraret in eo casu: perseveraret quidem, quia supponitur, perseverare omnia distincta adæquatè ab A & consequenter perseverare ipsum B, si sit unum ex distinctis adæquatè ab A: non perseveraret, quia dicitur ipsum deficere arguitivè, ac de consequenti, & certum est, non dari in rebus id, quod deficit arguitivè; sed per te, solo A deficiente & reliquis omnibus perseverantibus, deficit arguitivè B. ergo hoc non distinguitur adæquatè ab A; ergò post istam solutionem subsistit, quod B. non distinguitur adæquatè ab A, & hinc subinfertur solutionem istam implicare in terminis, sequitur enim B deficere tantum arguitivè ob defectum rei A ut dicis, & insu-

R. P. de Ulloa, Theol. Tom. 1.

N a 2

per

per deficere formaliter, utpotè non distinctum adæquatè ab *A*. multoties *antra Carybdis adit, qui vult evadere Scyllam*.

XIII. Igitur discursus ille, qui multis evidens videtur, ex alio capite mihi non probatur: Tum quia illa maj: protus vera, contenta est cum eo, quod *B*. non distinguatur adæquatè ab *A*. Sed hoc potest contingere, vel quia *B*. intrinsicè constituitur per *A*, vel quia constituitur ipsum *A*. Nam utrovis modo non distinguatur adæquatè ab *A*; ergò veritas illius majoris contenta est, vel constitutione rei *B* per *A*. vel constitutione rei *A* per *B*. Ergo non concludit determinatè, *A* esse constitutivum rei *B*. Tum maximè, quia fieri solet quod *B*. licet non constituitur intrinsicè per *A*; attamen cum eo metaphysicè connectitur. Hoc lignum Metaphysicè connectitur cum Deo, & non constituitur intrinsicè per Deum: hæc tua locutio connectitur Metaphysicè cum scientiâ, quâ Deus videt te loqui, & non constituitur intrinsicè per hanc scientiam, & sic de aliis; tunc licet major subsistat vera, min: implicat in terminis, & consequenter discursus ille est invalidus. Probatur assumptum mihi prorsus evidens.

XIV. Omnis propositio implicite conditionalis assumens duas hypotheses, quarum una infert defectum, altera permanentiam rei *B*. implicat in terminis; sed talis est ista propositio, *solo A* deficiente deficit *B*, quando hoc est metaphysicè connexum cum illo. Probatur; ista reddit hunc sensum: Casus in quo deficit *A*, & reliqua omnia adæquatè distincta ab ipso *A* permaneant, est casus, in quo deficit *B*; si enim vel unum solum ex distinctis ab *A* deficiat, jam non deficit *solum A*, sicut si vel unus solus distinctus à te loquatur, jam falsò diceretur, te solum loqui; sed deficere *A* infert quod deficiat *B*. Quippè, quod connectitur metaphysicè cum ipso *A*, quandoquidem fundamentum connexionis metaphysicæ absolutæ, ac determinatæ, nec divinitus potest subsistere, quando deficit terminus: & rursus reliqua omnia distincta adæquatè ab *A* perseverare, infert quod perseverat res *B*. Nam hæc

est unum ex distinctis adæquatè ab *A*. ergo propositio ista implicite conditionalis assumit duas hypotheses, quarum una infert defectum, altera permanentiam rei *B*. & quidem pro eodem instanti. Nam de hoc loquimur; ergo ista propositio implicat in terminis. Explicatur. Asserere unionem physicam deficere, quando deficiunt extrema, est vera assertio; asserere autem illam deficere, quando hæc *precisè*, quando hæc *sola* deficiunt, est implicatio in terminis. Quoniam ex unâ parte est necessarium, quod deficiat unio physica, quando deficiunt extrema; ex altera parte est etiam necessarium, quod illa unio non deficiat, sed in rebus perseveret, quando *sola* extrema deficiunt, nam alias deficerent *sola* extrema ut supponitur, & *non sola* quandoquidem deficeret aliud etiam distinctum realiter ab extremis, nempe eorundem physica unio. Quapropter vel in isto modo arguendi assumitur illa particula exclusiva *precisè, solum, &c.* vel omittitur. Si primum, major semper est vera, sed minor multoties implicat in terminis, ut vidisti. Si secundum, min: est vera, sed major est falsa; quoniam non sequitur *A* esse constitutivum intrinsicè rei *B*, ex eo quod illo deficiente deficiat hoc: cum sufficiat ad hunc defectum, quod *A*. sit terminus, quo cum connectitur Metaphysicè ipsum *B*.

XV. Regula igitur ad dignoscenda constitutiva, rerum est. Quoties res nec divinitus potest existere suo modo sine *A* suo etiam modo; unum ex his duobus sequitur necessariò. Vel constitui intrinsicè per *A*, vel metaphysicè connecti cum *A*. Si ergo aliundè probatur, quod præscindendo ab *A* nullum importat constitutivum connexum metaphysicè cum *A*, neque ipsum ex suo conceptu connecti cum *A*: concluditur determinatè, talem rem constitui intrinsicè per ipsum *A*. Porro discursus hic ostensivus perceptibilis magis fiet, ut plerumque contingit, si arguatur ad absurdum in re determinatâ, (v.g.) si homo non includeret intrinsicè unionem, sed adæquatè; & totaliter consisteret in solis corpore & anima, quoties hæc duo existerent in rebus, existerent *simul*, & esset *homo*.

homo, repugnat quippe existere omnia prorsus constitutiva rei, & non existere rem; at non quoties existunt hæc duo, existunt simul, aut existit homo; ergo hic & hæc simul aliquid aliud ultra hæc duo imbibit essentialiter. Sed hoc est, quod vocatur unio physica illorum extremorum. Ergo, &c.

XVI. Probo ergo conclusionem scriptam num: 9. utens eodem hoc discursu. In primis hæc filiatio adoptiva DEI non potest consistere adæquatè in solâ voluntate divinâ adoptandi hominem in filium. Tum quia hæc voluntas, cum habeat pro objecto ipsam adoptionem, haberet se ipsam pro objecto, & res in se ipsam reflexa, inexplicata maneret. Tum quia si hæc filiatio consisteret plenè & adæquatè in aliquâ Divinâ voluntate, esset in voluntate largiendi homini æternam hæreditatem, hoc est, gloriam æternam. Vel ergo hæc voluntas esset dandi gloriam propter gratiam inhærentem homini, vel non. Si Primum: ecce jam filiationem adoptivam stantem in ipsâ Gratia. Si secundum esset quidem voluntas dandi gloriam, ut donum merè liberale, vel ut coronam, si haberet pro motivo merita; verum tamen non esset voluntas dandi gloriam, ut hæreditatem: ergo in ea sola voluntate non salvatur filiatio adoptiva. Tum quia ut cap. 1. audivimus ex Trident: Homo interior renovatur, & charitas diffunditur in corde ipsius, & ipsi inhæret, quando justificatur: ergo quando ex Filio iræ transit in Filium DEI adoptivum, mutatur intrinsicè, cujus intrinsicæ mutationis faciendæ incapax est adoptio humana; sed nequit homo mutari intrinsicè formaliter immediatè ex vi solius voluntatis divinæ, nisi ex hac voluntate descendat aliqua forma intrinsicæ homini; ergo filiatio adoptiva, saltem quando trahit secum intrinsicam illam mutationem, non consistit plenè & totaliter in sola ista extrinseca voluntate DEI. Deindè non potest consistere adæquatè in ullo alio ab hac Gratia distincto: nam quodvis aliud, vel potest existere, quin homo sit Filius DEI adoptivus, vel supponit eam Gratiam jam inhærentem, vel est adæquatè extrinsecum homini; ergo filiatio adoptiva DEI intrinsicè

secè includit hanc Gratiam sanctificantem.

XVII. Sed non includit eam solam; quia aliàs, quoties hæc daretur, Persona, cui inhæreret esset Filius DEI adoptivus. Repugnat quippe dari totam essentiam, & quidditatem rei, quin detur ipsa res. At non quoties datur Gratia hæc habitualis, persona illa est Filius DEI adoptivus: quoniam propius vero est, eam gratiam fuisse in Christo Domino, utpotè connaturale principium, in sensu infra explicando, cæterarum operationum supernaturâlium; & tamen non fuit Christus Filius DEI adoptivus, sed naturalis: ergo oportet assignare aliud constitutivum filiationis adoptivæ, quod Christo Domino deesset; sed juxta hunc discursum tale aliud constitutivum debebat esse carentia filiationis naturalis: ergo filiatio adoptiva importat constitutivè carentiam filiationis naturalis, id est extraneitatem. Ratio autem est. Quoties persona sit Filius naturalis, nequit esse Filius adoptivus, nam de ratione adoptionis est extraneitas; extraneitas verò repugnat filio naturali etiam exhæredato, quia adhuc post exhæredationem remanet filius naturalis. At fieri potest, quod in Filio DEI naturali detur Gratia hæc accidentaliter sanctificans; nam & si defacto non fuisset in Christo Domino, non elicies duo contradictoria, ex eo quod concurrant unio hypostatica, & hæc Gratia: ergo fieri potest, quod detur hæc Gratia, & persona illa non sit filius adoptivus DEI; ergo hæc filiatio adoptiva aliquid aliud requirit; sed hoc aliud debet esse extraneitas personæ adoptatæ respectu adoptantis; ergo filiatio adoptiva DEI ultra Gratiam istam includit extraneitatem personæ respectu DEI. Atqui hæc extraneitas non est contenta sola distinctione reali illius naturæ à natura divina, siquidem Christus Dominus imbibit naturam realiter distinctam à Divina, scilicet naturam humanam, & tamen non est extraneus. Ergo hæc extraneitas importat constitutivè carentiam quoque unionis hypostaticæ: unionis, inquam, non cum personalitate Patris aut Spiritûs sancti (quia neutra faceret personam illam Filium DEI naturalem) sed determinatè carentiam unionis

nis cum personalitate Filii. Ergo hæc extraneitas imbibita in adoptione importat constitutivè carentiam filiationis naturalis. Et cum hæc carentia, impossibilis sit in Christo, ideo est impossibilis in eo extraneitas, & adoptio.

XVIII. Sed neque hæc sufficiunt: adhuc enim desideratur alia carentia: nimirum omnis peccati lethalis. Nam si filiatio adoptiva DEI consisteret adæquatè in solâ Gratiâ sanctificante, & extraneitate, id est in carentia unionis hypostaticæ cum personalitate Verbi, quoties darentur hæc duo, Persona illa foret Filius DEI adoptivus ob rationem insinuatam; sed hoc est falsum: ergo præter ista duo aliquid aliud desideratur, quod juxta discursum, quem subjicio, non potest esse, nisi carentia peccati lethalis. Probo min: Quoties illa persona infecta fuerit peccato lethali, non est plenè, ac perfectè Filius DEI adoptivus; sicut quoties subjectum habet notabilem portionem nigredinis, non est plenè, & perfectè album, & quoties habet multos gradus frigoris non est plenè & perfectè calidum, quia cum adhuc persona illa retineat sordes, & spurcitiæ peccati lethalis, non est interiùs renovata & munda: & cum adhuc sit Filius iræ non est Filius adoptionis; sed fieri potest quod dentur illa duo, & tamen quod persona inficiatur peccato lethali, non quia hoc miraculosè conservetur à DEO veniente Gratiâ; absit tam foedum miraculum; & prorsus indignum DEO; sed quia hæc Gratia miraculosè conservetur à DEO subrepente peccato mortali, ut infra dicemus. Ergo filiatio adoptiva DEI plena, & perfectæ, id est secundum positivum, & negativum, quod dicit, non consistit adæquatè in eis solis duobus; si verò judices Gratiâ hanc opponi metaphysicè cum omni lethali, non solum præcedente, sed etiam irrumpente, quando illa existit, tunc discursus hic non subsistit, & consequenter non est ratio, ob quam carentia peccati lethalis constituat intrinsecè hanc filiationem.

XIX. Adhuc etiam requiritur aliud constitutivum: scilicet carentia voluntatis divinæ exheredandi personam il-

lam durante etiam eo statu Gratiæ, sive, licet duret ille status (quod addo propter illos, qui aliquando fruuntur felici hoc statu, & consequenter filiatione adoptivâ DEI; quos tamen hic absolūtè & simpliciter exheredavit ab æterno, & in æternum, eo quia infallibiliter prænovit eos morituros in lethali: & consequenter habet decretum efficax absolutum negandi eis æternam gloriæ hæreditatem) Probatur. Si filiatio adoptiva consisteret adæquatè in solis Gratiâ, carentiâ filiationis naturalis, & carentiâ omnis lethalis, quoties darentur hæc tria, Persona illa esset filia DEI adoptiva. Nam ut toties adverti, impossibile est, quod dentur omnia penitus constitutiva rei habentis physica constitutiva, & quod non detur res ipsa: quidquid enim causa fuerit, ne detur res illa, causa erit ne detur unum saltem constitutivum illius. Atqui falsum est, quod quoties darentur illa tria, persona illa esset filia DEI adoptiva saltem plene, & completè. Ergo filiatio adoptiva plena, & completa non consistit adæquatè in eis tribus solis. Ergo aliquod aliud constitutivum desideratur, quod sanè non potest esse aliud, quàm carentia prædictæ absolutæ atque efficacis voluntatis numquam dandi gloriâ (quæ est hæreditas paternâ) illi creaturæ, quidquid ea fecerit: sive numquam dandi gloriâ etiam perseverante statu illo habendi gratiam, & carentiam filiationis naturalis, & carentiam omnis lethalis. Probo illam minorem. Quoties persona pro hoc dicto statu non habuerit jus plenum, & completum ad paternam hæreditatem, hoc est, ad gloriâ habendam, si invariatus perseveret ille status, pro eo statu non est plenè, ac perfectè filia DEI adoptiva. Hoc namque jus est de essentiali hujus filiationis adoptivæ, sajente Paulo, quod si Filii & heredes: & completur hoc Jus per donum perseverantiæ. At fieri potest, quod Persona habeat prædictam Gratiâ, expersque sit lethalis, nec non filiationis naturalis, & tamen non habeat hoc Jus plenum, & completum ad paternam illam hæreditatem. Vel quia non habitura est donum perseverantiæ, per quod, ut dixi, completur Jus ad illam. Vel potius, quia cum neque Gratiâ, neque carentia filiationis naturalis,

ralis, neque carentia culpæ lethalis neque complexum ex his tribus connectatur metaphysicè cum voluntate divinâ dandi gloriam creaturæ, idcirco potest Deus absolutè ac metaphysicè loquendo, negare in aliâ providentiâ gloriam illi creaturæ in sensu composito illorum trium, conjunctim autem cum hac absolutâ, & efficace negatione divinâ, non non stat in creaturâ Jus absolutum, plenum, & completum ad gloriam, ut patet. Ergo fieri potest metaphysicè loquendo, atque in aliâ Providentiâ, quod creatura habeat illa tria, & tamen quod non habeat plenam, & completam filiationem adoptivam Dei. Ergo hæc ultra illa tria per aliquid aliud constituitur. Sed hoc aliud non videtur esse nisi carentia, seu omisso voluntatis Divinæ absolutæ, atque efficacis negandi creaturæ illi gloriam, etiam si perseverent illa tria. Ergo, &c.

XX. Sed occurrit difficultas vulgaris. Nihil positivum potest constitui per carentiam ullam, seu per quid negativum, quia juxta conversionem simpliciter, nihil negativum potest constitui per quidpiam positivum. At filiatio adoptiva Dei est quid positivum: ergo non potest constitui per ullam carentiam, ne dum per tres. Nego majorem: quia mutatio entis naturalis, & sanctificatio personæ præcedentis in purâ naturâ, sunt quid positivum, & tamen ambæ constituuntur per suos terminos à quo, qui sunt quid negativum, scilicet privatio formæ ignis (e.g.) & privatio Gratiæ sanctificantis. Tum quia etiam libertas indifferentiæ est quid positivum, & nihilominus constituitur per carentiam omnis antecedentis, seu inevitabilis necessitatis, atque impossibilitatis. Ista probatio adjuncta, quæ videtur conversio per simpliciter est fallax. Quoniam ista propositio: *Nihil positivum constituitur per negativum convertitur* non isto, sed hoc modo: *Nihil constitutum per negativum est quid positivum*, quia subiectum conversionis debet esse id, quod erat prædicatum in conversâ; prædicatum autem conversæ non est ille terminus negativum sed hic constituitur per negativum. Quod si illa probatio adducatur non instar conversionis dialecticæ, sed instar paritatis:

En disparitatem. Omne negativum est carentia alicujus rei positivæ; ergo si aliquod negativum constitueretur per quid positivum, nequiret existere carentia rei illius creatæ, quin existeret aliquid positivum (quod cum aliundè ex disp: de carentiis dici soleat, non esse rem ullam entitativè divinam, sequeretur illud positivum esse rem aliquam entitativè creatam) sed hoc est falsum, quoniam omnium creaturarum carentiæ possunt existere in eodem puncto temporis, & extiterunt defacto ab æterno; siquidem ab æterno nulla fuit creatura; ergo nihil negativum potest constitui per quidpiam positivum saltem creatum. Hoc discursu uti nequimus ad probandum nihil positivum constitui per aliquid negativum, quia inter res ipsas positivas unæ opponuntur essentialiter cum aliis, undè nequeunt simul existere, carentiæ autem omnes creaturarum possunt simul existere suo modo, undè unæ non opponuntur cum aliis essentialiter.

XXI. Jam ratio à priori contrà istam difficultatem est. In concretis accidentalibus prædicatum ut plurimum non requiritur, ut conveniat omnibus singillatim constitutivis subiecti, sed illi soli quod importatur in recto, id est in primo casu formaliter, aut æquivalenter. At quamquam filiatio adoptiva Dei adæquatè sumpta includat intrinsecè tres illas carentias, nullam tamen ex eis dicit in recto, sed solam Gratiâ sanctificantem, quæ est forma tribuens hanc denominationem, & quæ sine dubio est quid positivum; ergo subsistit filiationem esse quid positivum, quamquàm intrinsecè claudat eas tres carentias. Explicatur & probatur maj: Nequimus definire, an propositio sit vera, vel falsa, absque notitiâ illius, quod ipsa enunciat; Nam ex eo quod propositio affirmat, vel negat, & ex eo quod est vel non est, resultat propositionem esse veram vel falsam. Atqui omnis propositio constat gemino termino, quorum unus vocatur subiectum, alter prædicatum: ergo ad definiendum modo rationali & non præcipiti, sit necnè vera aut falsa quævis propositio, opus est scire quid significet subiectum, quid prædicatum. Tum sic,

Occur-

Occurrunt frequenter inter disputandum qualibet super materiâ, termini complexi significantes modò duas, modò tres, modò etiam plures entitates; sed significantes illas diversimodè: Unam in recto, ceteras in obliquo (e.g.) *Soror Fratris, Frater Sororis*. Uterque significat easdem entitates sed primus significat sororem in recto, fratrem autem in obliquo; è converso secundus terminus complexus significat Fratrem in recto, Sororem in obliquo.

Dico ergò regulam consulendam ad discernendum, sit necnè vera propositio, esse. Utrum illud quod in recto enuntiat mentale prædicatum conveniat necnè illi, quod in recto etiam enuntiat mentale subiectum; si conveniat & propositio sit affirmativa, est vera; si negativa, est falsa: si disconveniat; negativa erit vera, affirmativa falsa.

XXII. Ratio est, quia id solum est quod enuntiat propositio affirmativa: nempe illud quod in recto significat prædicatum convenire ei quod in recto enuntiat subiectum. Atqui id solum est quod negativè enuntiat propositio negativa, nimirum id, quod in recto significat prædicatum non convenire ei quod in recto enuntiat subiectum. Ergò, &c. Hæc de causâ est vera hæc propositio *Soror Fratris est sœmina*, quoniam prædicatum hoc convenit ei personæ quam subiectum significat in recto, licet non conveniat ei, quam significat in obliquo; hæc autem est falsa: *Frater Sororis est sœmina*, quia licet hoc prædicatum conveniat ei personæ, quam subiectum significat in obliquo non convenit ei, quam significat in recto, & de quâ enuntiat tale prædicatum. Sic de aliis. Quod si prædicatum fuerit ex eis quæ vocantur transcendentalia (e.g.) *ens, possibile, &c.* debet etiam convenire illis, quæ subiectum mentale significat in obliquo, tamquam terminos relationis positivæ illius rei, quæ significatur in recto ex parte subiecti; secus tamquam terminos relationis negativæ (e.g.) ut sit vera hæc propositio, *album est possibile*, debet frui possibilitate non modo subiectum, quod significatur in recto; verum etiam albedo, quæ significatur in obliquo, aliàs

supponeret falsum ea propositio: nempe quia subiectum, quod in primo casu significatur termino illo *album*, significatur ut dicens positivam relationem unionis physicæ cum albedine, quæ significatur in obliquo. Ut autem sit vera hæc. *Distinctum à chimærâ existit*, non est necesse quod chimæra existat, quia licet hæc significetur in obliquo ex parte subiecti; hoc non significatur ut dicens relationem positivam ad chimæram, sed tantum negativam id est oppositionem distinctionis cum illâ.

XXIII. His positis, quorum obliquo solet disputationes perturbare, liquidò constat res præsens. Verum est quod filiatio adoptiva DEI est terminus complexus significans Gratiam habitualement, & trinam illam carentiam; ceterum hæc significatur in obliquo, illa in recto, seu in primo casu; quoniam filiatio adoptiva DEI est, *Gratia sanctificans inherens creaturæ rationali cum tribus illis carentiis*. At quamvis esse quid positivum non conveniat his carentiis, convenit illi Gratia: Ergò quamvis non conveniat his carentiis, convenit ei, quod filiatio adoptiva significat in recto: ergo stat filiationem hanc esse quid positivum, tamen illas carentias includat. Eadem doctrinâ solvendum est argumentum simile, quod potest fieri contra constitutionem libertatis indifferentiæ per carentiam omnis inevitabilis necessitatis, ac impossibilitatis: & contra constitutionem Personæ creatæ per aliquid negativum.

CAPUT III. Dux alia Quaestiones.

XXIV. **Q**uæstio secunda est, quod sensu hæc Gratia sanctificans sit juxta citatum testimonium sancti Petri divinæ naturæ participatio, sive consortium. Participatio seu consortium hoc non stat in eo quod hæc Gratia sit pars quædam seu communicatio divinæ naturæ formaliter in se ipsâ ut patet; sed in eo quod sit similitudo quædam, aut quædam imago naturæ Divinæ. Quæritur ergo quid sit hoc ex parte rerum. Putant aliqui, hanc similitudinem, consortium, seu participationem stare